

NHC3

Apmācības pašvaldību speciālistiem

Iespējamie kritēriji bīstamo vielu samazināšanai,
apritīgumam un klimata neitralitātei ZPI
sagatavošanā būvniecības jomā

Ingrīda Brēmere, Daina Indriksone BEF Latvija

2024.gada 12.decembrī, Rīgā

Interreg
Baltic Sea Region

Co-funded by
the European Union

SUSTAINABLE WATERS

NonHazCity 3

Iepirkums būvniecības jomā

- Pašvaldība iepērk pakalpojumu ēkas būvniecībai
- Attiecībā uz ilgtspējīgu būvniecību, būtu jāņem vērā iespējamie kompromisi:
 - Iepirkums nav tikai par **kritēriju** iekļaušanu dokumentos
→ lai nodrošinātu veiksmīgu procesu, ir nepieciešams **dialogs** ar arhitektiem, būvniecības ekspertiem
 - Būvniecības budžets parasti ir izaicinājums: **izmaksas** ir vieglāk aprēķināt salīdzinājumā ar ieguvumiem → jāpārlicina politiķi/ pašvaldību vadība par izmaksu atbilstību, lai nodrošinātu **ieguvumus**
- **Iesaistīto speciālistu zināšanas un ekspertīze** palīdzēs sagatavot pārlicinošus argumentus, lai atbalstītu ilgtspējīgu būvniecību

Kritēriji iekļaušanai tehniskajā specifikācijā

Aspekti	Prasības tehniskajā specifikācijā
Bīstamo vielu samazināšana	<ul style="list-style-type: none">Izvairīties no noteiktām bīstamajām vielām pilnībā vai nosakiet to maksimālo pieļaujamo daudzumu, piem., ftalāti, GOS, formaldehīds, īsās/ vidējās ķēdes hlorinētie parafīni, PFAS, liesmu slāpētāji, borskābe (un savienojumi), bisfenols A (un saistītie savienojumi), smagie metāli (piem., Cu, Cd, Hg), organiskie alvas savienojumi, PVC plastmasa materiālos.Eko-sertificēti (eko-marķēti) materiāliĒku eko-sertifikācijaPrasības iekštelpu gaisa kvalitātei
Aprites ekonomikas aspekti	<ul style="list-style-type: none">Atkārtoti izmantojami vai viegli pārstrādājami materiāliIzmantotie materiāli ir viegli pārstrādājami/ atkārtoti izmantojami/ viegli salabojamiAtkritumu apsaimniekošana būvlaukumā, iekļaujot pārstrādājamu būvniecības atkritumu izglabāšanu
Klimata neitralitātes aspekti	<ul style="list-style-type: none">Zema materiālā ietvertā enerģijaPriekšrocība vietējas izcelsmes materiāliemEnerģijas izmantošanas standarti, piem., zema enerģijas patēriņa ēka, pasīvā mājaŪdens taupīšanas ierīcesBūvlaukumā izmantojamā tehnika darbināma tikai ar atjaunojamo degvielu

Ierobežojamās vielas/ vielu grupas

Būvniecības materiālos noteiktas striktas prasības vielām, kuras ir kaitīgas veselībai un videi

Construction materials/products	Substance (groups) of concern											
	Phthalates	VOC, Formaldehyde	SCCP & MCCP	Nonyl-octyl phenols	PFAS	Brominated flame retardants	Boric acid (boric compounds)	BPA, BPS, BPF	Heavy metals	Organic tin compounds	Isothiazolinones	Total preservatives
Walls & slabs	Red	Red	Red	Red	Grey	Red	Red	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey
Roofs	Red	Grey	Red	Red	Grey	Red	Red	Red	Grey	Grey	Grey	Grey
Windows	Red	Red	Red	Red	Grey	Red	Red	Red	Grey	Grey	Grey	Grey
Facades	Grey	Red	Red	Red	Grey	Red	Red	Red	Red	Grey	Grey	Grey
Insulation	Red	Grey	Red	Red	Grey	Red	Red	Red	Red	Red	Grey	Grey
Floors	Red	Red	Red	Red	Grey	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Coatings *	Red	Red	Red	Red	Grey	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Adhesives	Red	Red	Red	Red	Grey	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Sealants	Red	Red	Red	Red	Grey	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Renders, plasters	Red	Red	Red	Red	Grey	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Plates/ boards	Red	Red	Red	Red	Grey	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Materials from PVC	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Other plastics	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red

*) indoor paints, pigments, varnishes

Datu avots: Nordic Swan Ecolabel Buildings

Bīstamo vielu samazināšana būvniecībā

- Pašvaldības mērķa līmenis - veicināt bīstamo vielu klātbūtnes samazināšanu ēkās, izvēloties būvniecības materiālus
- Iespējamie kompromisi/risinājumi:
 - Ierobežojumi piegādes ķēdē, kad jauni, kvalitatīvāki produkti var nebūt pieejami vietējā piedāvājumā → nepieciešamas konsultēšanās ar tirgus spēlētājiem («tirgus dialogs»)
 - Būvniecības normatīvi var būt ierobežojoši, atbalstot tradicionālo materiālu pielietošanu → rūpīgi izpētīt prasības pirms materiālu iegādes
 - Paaugstinātas izmaksas – augstas kvalitātes videi draudzīgāku materiālu cena, salīdzinājumā ar tradicionālajiem materiāliem, var būt augstāka → jāsalīdzina alternatīvi risinājumi un ieguvumi
- Izvēlēto būvniecības materiālu klāsts **jāsaskaņo ar pašvaldību!**

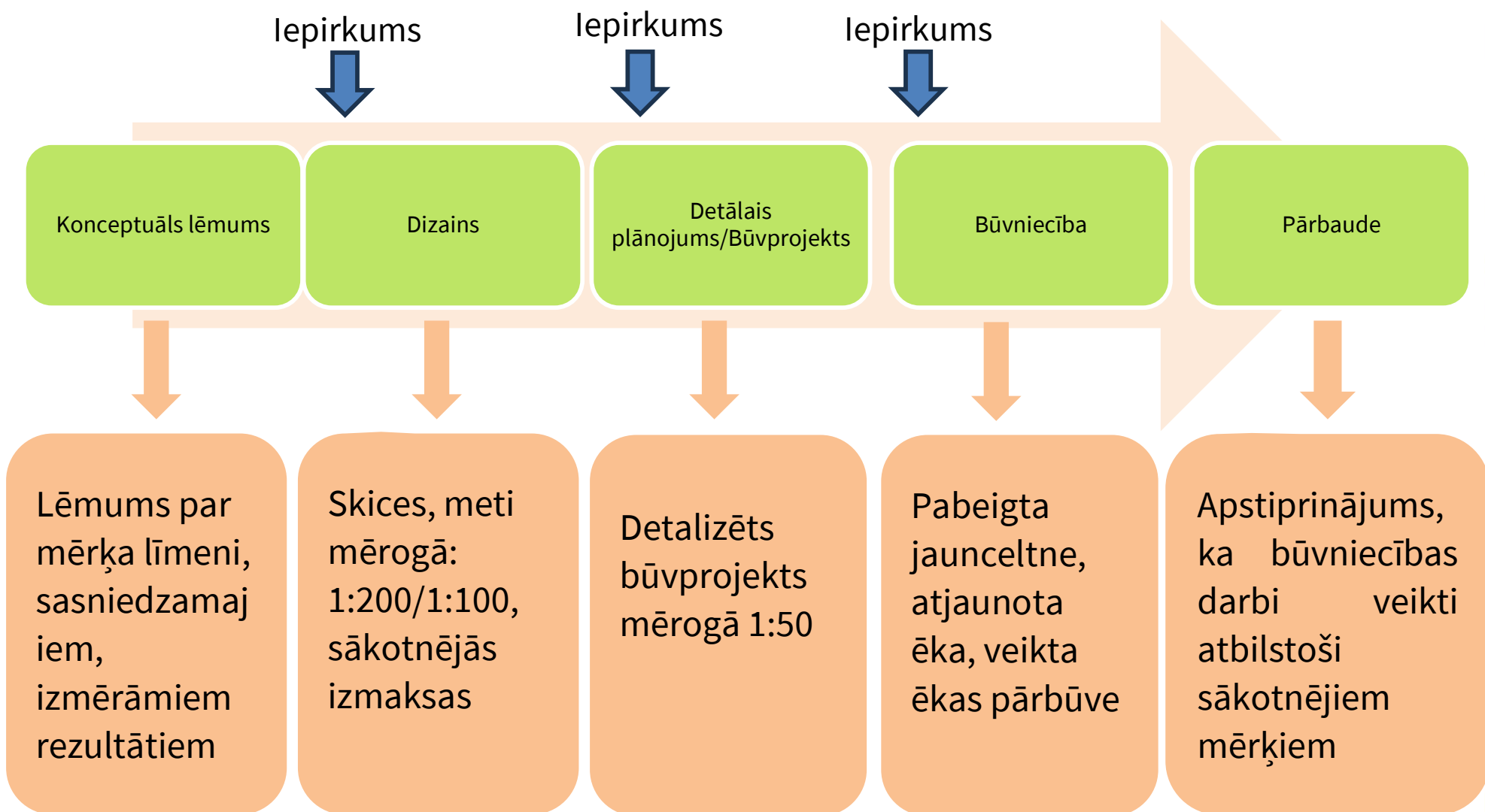

Ēku nojaukšana, pārbūve, pielāgošana

- Pašvaldības mērķa līmenis – veicināt būvniecības risinājumus, kas ietver aprites ekonomikas principus attiecībā uz materiālo otrreizēju izmantošanu
- Iespējamie kompromisi/risinājumi:
 - Celtniecības materiālu izvēle var prasīt augstākas sākotnējās izmaksas → jāizvērtē ilgtermiņa ieguvumi, materiālu dzīves cikla izmaksas
 - Nepietiekams otrreizēji izmantojamo būvniecības materiālu klāsts un pieejamība
 - Var būt nepieciešams lielāks materiālu daudzums → nepieciešama rūpīga plānošana, ēkas dizaina izstrāde
- **Ēkas dizaina izstrādē arhitektiem jānodrošina uzdevums ievērot materiālu dzīves cikla aspektus un risinājumus būvmateriālu atkritumu samazināšanai!**

Iepirkumi būvniecības procesā

Interreg
Baltic Sea Region

Co-funded by
the European Union

SUSTAINABLE WATERS

NonHazCity 3

NONHAZCITY